

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност ” Организация и управление извън сферата на материалното производство (здравеопазване),,

Автор на дисертационния труд: Денислава Николаева Ангелова

Тема на дисертационния труд :: „Възможности за управление на промяната в болницата чрез проекти и развитие на проектна култура (на примера на УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД – Варна“

Основание за написване на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № Р 109/365.15.12.2015 г. на Ректора на МУ Варна

Рецензент :проф.д.ик.н. Ангел Мирчев

1.Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем в научно и научноприложно отношение. Степен и мащаб на актуалността на проблема и конкретните задачи, разработени в дисертацията.

Представеният ми за рецензиране дисертационен труд на тема „Възможности за управление на промяната в болницата чрез проекти и развитие на проектна култура (на примера на УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД – Варна“) третира особено актуален в настоящия момент за България проблем за радикалната промяна в здравеопазването и особено за инструментариума за нейното осъществяване, един от които е и проектния мениджмънт, както в научно, така и научно приложно отношение. Характерна слабост в нашия политически живот на радикалната промяна и трансформация от централизираната планова система към пазарна икономика е стартиране на промените без задълбочени предварителни научни изследвания, което както показва практиката води до образно казано до „крачка напред, две назад” и особено в сферата на здравеопазването . И тъй като няма задълбочени научни изследвания и аргументирани и логично обусловени мерки и инструментариум за осъществяване на промяната, настъпва също така необоснована съпротива и аргументация против промяната, каквито наблюдаваме сега срещу осъществяващата се в момента промяна и реформа в системата на здравеопазването у нас.Степента и мащабността на актуалността на проблема

се определят и от това, че докторантката интегрира в своето изследване два актуални проблема в нашата икономика, базирана на знанието и иновациите, а именно проблемите на радикалната промяна в нашето общество и неговата най чувствителна сфера като здравеопазването и проектния мениджмънт и резултатите от неговото приложения като европейски и национален инструментариум за осъществяване на тази промяна в съответствие с европейските норми и стандарти, заложи в Лисабонската стратегия (2000/2013 г) и Европа 2020 (2014/2020) за ускорен интелигентен икономически растеж.

Актуалността на проблема за промяната и инструментариумът, с който тя се осъществява в болничното здравеопазване, се определя и от факта, че в болничното здравеопазване световните стандарти за високи медицински технологии и медико социални резултати изпълняваните медицински дейности са до 20%, но разходите за тях са 80% от всички разходи в здравеопазването на конкретната страна. В тази връзка актуален е и подходът на докторантката не само да изследва и интегрира в едно двете отделни научни и приложни сфери като промяната в болничното здравеопазване с помощта на проектния мениджмънт и проектната култура, но и опитът за прилагане на предприемачеството като теория и практика,

В тази връзка обоснована е целта и задачите на изследването като средство за доказване на дисертационната теза за ролята на проектния мениджмънт в изпълнение на стратегическите цели на УМБАЛ „Света Марина „ ЕАД Варна и изведените на тази основа две микротези :

1. Успешният мениджмънт на лечебните заведения (болниците) в условията на динамична среда изисква разработването и реализирането на проекти свързани със стратегическите им цели. Реализирането на проектите оказва съществено влияние за постигане на целите заложи в стратегията на УМБАЛ «Св. Марина» ЕАД и за нейното устойчиво развитие.

2. Развитието на проектната култура на институционално ниво изисква обучение и изграждане на капацитет на ниво екипи и на индивидуално ниво в четири аспекта: висш мениджмънт на болницата, административни екипи, медицински екипи и обгрижване на пациентите.

2. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал.

При изпълнение на поставените в дисертационния труд изследователски задачи докторантката е демонстрирала добра степен на познаване на основните наши и чужди литературни източници по проблемите на промяната и проектния мениджмънт, както от научна гледна точка, така и в конкретното им приложение в системата на здравеопазването. От ползваните и цитирани 123 научни труда 56 са български източника по проблема, 54 на чужд език и 13 линка към интернет ресурси. Литературният материал е добросъвестно ползван, докторантката в своето изложение на проблема е демонстрирала творческа интерпретация на литературния материал за да изведе обекта и предмета на изследване, формулира целта и задачите на това изследване и обоснове своята теза и двете съпътстващи я микротези.

3. Съответствие на избраната методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд с постигнатите приноси.

Избраната и приложена от докторантката методология на изследването и позволява да изпълни поставените задачи на изследването и постигне по този начин поставената цел. Така например в първа глава на своя дисертационен труд докторантката чрез задълбочен контентен и критичен анализ на нашата и чужда литература осветлява същността и целите на промяната, извежда факторите влияещи на промяната в организацията (външни и вътрешни сили на промяната) и разкрива същностните характеристики на проектите като инструмент за осъществяване на успешна промяна и постигане на стратегическите цели на организацията. Чрез творческа интерпретация на резултатите от литературния обзор на теоретичните основи на промяната и управлението на проекти като действен инструмент за промяна, докторантката логично преминава във втора глава към аналитично представяне на реализираните проекти в УМБАЛ „Света Марина” ЕАД Варна като трета изследователска задача. Позитивен момент в това аналитично представяне на УМБАЛ „Света Марина” е синхронизирането на стратегическото развитие на болницата с целите на националната здравна стратегия и приоритетите на Варна и региона. Тук сполучливо е използван методът на SWOT анализа за да се разкрие потенциала, възможностите и силните страни на УМБАЛ „Света Марина” и открие лидиращата роля на болницата на националния здравен пазар, заложен в стратегията 2013-2017 г. Подчертана е ролята на успешно реализираните 38 проекта за периода 2002-2013 като мощен инструмент за модернизиране на материалната база и внедряване на нови медицински и информационни технологии, довели до високо качество и ефективност на болничната дейност, позволили и самофинансиране на много от тези проекти.. Ползваните статистически методи и социологическия подход, базиран на

дълбочинно социологично интервю осигуряват достоверността на изходните данни за анализи и прогнозирането. На основата на творческата интерпретация на постиженията на академичното ръководство на УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД Варна в проектния мениджмънт за реализиране на стратегическите цели на болницата в анализирания период 2002-2013, докторантката успява сполучливо да разработи и апробира разработения от нея концептуален интегриран модел за проектен мениджмънт в УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД – Варна, чийто алгоритъм за реализиране е представен в трета глава. Резултатите от тази апробация и позволяват да изведе насоки за усъвършенстване на проектната култура на институционално и индивидуално ниво (на примера на УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД – Варна). По наша оценка моделът, алгоритмът и насоките са приложими не само за УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД Варна, но и всяка една друга болница в страната, което доказва, че избраната и приложена от докторантката методика допринасят за изпълнение на поставените изследователски задачи и реализиране по този начин на поставената цел на дисертационния труд.

4.Кратка аналитична характеристика на естеството и оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

Представеният за рецензиране дисертационен труд е в обем от 218 стандартни страници и се състои от въведение, три глави, насоки за усъвършенстване на проектната култура, изводи, заключение, и използвана литература в обем на 123 източника. В текста са включени 4 таблици и 69 фигури. Добавени са и 3 приложения.

Задълбоченото запознаване със съдържанието на дисертационния труд и приложените публикации ми дава основание да твърдя за достоверност на представения за рецензиране материал, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

5.Научни и/или научноприложни приноси на дисертационния труд:

Приемам претенциите на докторантката за приноси от научно-приложен характер с изключение на втория дефиниран принос , както следва :

1.Допълнени са съществуващи становища за взаимовръзки между стратегия на болницата и проектно управление;

Не приемам претенцията на докторантката за втория принос като „синхронизиране на силните и слаби страни, възможностите и предизвикателствата (SWOT Анализ) на дейността на УМБАЛ „Св.Марина“, на основните направления на болничната стратегия и на проектите за нейното изпълнение” тъй като SWOT анализът е общоизвестен и широко използван изследователски метод. Вместо това извеждам нов втори принос :

2. Осъществен е сполучлив опит за трансфер на знания и опит от две научни области като „промяната” и „проектния мениджмънт” в конкретните условия на болничното здравеопазване на примера на УМБАЛ „Света Марина”ЕАД Варна.

3. Разработен е концептуален интегриран модел за проектен мениджмънт на екипен интердисциплинарен принцип;

4. Дефиниран е алгоритъм за прилагане на интегриран модел за управление на проекти и постигане на стратегическите цели на болницата;

5. Формулирани са насоки и изводи за усъвършенстване на проектната култура на институционално и индивидуално ниво в УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД Варна.

6.Може ли да се оцени в каква степен дисертационният труд и приносите представляват лично дело на докторанта.

Представените публикации по дисертационния труд , богатия опит на докторантката в проектния мениджмънт като цяло и в частност в областта на здравеопазването, участието и в международни и национални конференции, дават основание да се направи извод, че дисертационният труд и приносите представляват лично дело на докторантката.

7.Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са отпечатани. Отражение в науката - използване и цитиране от други автори, в други страни и пр.

По темата на дисертацията кандидатът е представил 4 публикации, 1 от които е самостоятелна. Може да се отбележи, че представените публикации отразяват основните резултати от дисертационния труд. Участието на докторантката в наши и международни конференции показва, че основните идеи и тези в дисертационния труд са били обект на широко публично обсъждане на национално и международно ниво.

Няма информация за цитирания от други автори на докторантката.

8. Резултатите от дисертационния труд използвани ли са вече в научната и социална практика. Има ли постигнат пряк икономически ефект ?

Резултатите от дисертационния труд са използвани в реалната практика на УМБАЛ „Света Марина” ЕАД Варна . Особено приложими са резултатите от дисертационния труд за ръководството на УМБАЛ „Света Марина” ЕАД Варна при оценката на качеството и ефективността на разработените и реализирани проекти в болницата и формирането на интердисциплинарните колективи, които в бъдещи проекти ще реализират още по големи ползи и ефекти за болницата.

Няма информация за постигнат пряк икономически ефект от апробацията на резултатите от дисертационния труд.

9. Мотивирани препоръки за бъдещето използване на научните и научно-приложните приноси

Дисертационният труд е направен съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав и ПРАВИЛНИКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЗАКОНА ЗА РАЗВИТИЕТО НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ в МУВ и пълно отразява основните постижения и научните приноси по дисертацията. Независимо, че изследванията се базират само на примера на една университетска болница УМБАЛ „Света Марина” ЕАД Варна получените резултати и научно приложни приноси могат да се използват и приложат и за другите лечебни заведения в страната.

10. Критични бележки по дисертацията, включително и по литературната осведоменост на кандидата.

Дисертационният труд би спечелил повече, ако докторантката по категорично изразяваше критичното си отношение към отделни автори и изследователи, с които тя не бе съгласна, и на тази основа по добре би изглеждало нейното оригинално лично становище и постановки.

Емпиричните данни от изследването имат ключово място и значение за развитието и усъвършенстването на проектната култура на институционално и индивидуално ниво. Би могло обаче докторантката да изясни предварително

понятието „проектна култура“ в тясно взаимовръзка с други понятия като „проектен капацитет“ и „организационна култура“.

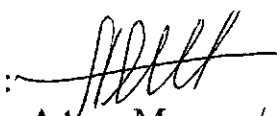
В т.1.3 при представяне на трите видове промяна при изменение в жизнения цикъл на продукта на стр. 17 е посочена стратегия за максимизиране на разходите чрез увеличаване на цените или чрез предлагане на качествен продукт с утвърдени позиции е допусната или техническа грешка като изрече би трябвало да бъде „максимизиране на приходите“, или се приема една неправилна до сега практика болниците да максимизират своите разходи и трупат по този начин загуби. Не може да се приеме за правилна стратегия за максимизиране на разходите в лечебните заведения като търговски дружества, и особено в частност „болница“. Тази „стратегия“ в кавички води до това, че болниците непрекъснато генерират загуби, които обществото следва да покрива.

11 Заключение с ясна положителна или отрицателна оценка на дисертационния труд.

Направените забележки не умаловажават достойнствата на дисертационния труд, а имат за цел да подобрят неговото качество и бъдеща научно-изследователска и проектна дейност на докторантката в здравеопазването.

Ето защо като имам предвид изброените до тук достойнства на труда, съдържащите се в него научно-приложни приноси и факта, че той покрива всички количествени показатели на критериите на Закона и Правилника за академичното развитие на академичния състав в МУВ, предлагам на Денислава Николаева Ангелова да се присъди образователната и научна степен „доктор“ в научната специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (здравеопазване)“.

Дата:08.02.2016

Рецензент : 
/ проф.д.н.н.Ангел Мирчев/